

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΤΑ ΑΡΘΡΑ

✓ Η γενική των άρθρων – Ο πληθυντικός των άρθρων

Οριστικό άρθρο							Αορίστο άρθρο*		
Ενικός αριθμός				Πληθυντικός αριθμός			Ενικός αριθμός		
Ον.	ο	η	το	οι	οι	τα	ένας	μία/μία	ένα
Γεν.	του	της	του	των	των	των	ενός	μιας/μίας	ενός
Αιτ.	το(ν)	τη(ν)	το	τους	τις	τα	.ένα(ν)	μια/μία	ένα

* Το **αόριστο άρθρο** δεν έχει πληθυντικό. Π.χ.: Έχω μία ντομάτα. Έχω ντομάτες.

ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ (α)

✓ Οι πτώσεις

Οι τύποι του άρθρου, του ουσιαστικού, του επιθέτου, της αντωνυμίας και της μετοχής που δείχνουν συντακτικές λειτουργίες, λέγονται πτώσεις. Οι πτώσεις είναι τέσσερις:

Η ονομαστική: Απαντάει στην ερώτηση: **ποιος;**

Η γενική: Απαντάει στην ερώτηση: **ποιου; ποιανού; τίνος;**

Η αιτιατική: Απαντάει στην ερώτηση: **ποιον;**

Η κλητική: Δεν έχει άρθρο. Χρησιμοποιείται όταν καλούμε ή προσφωνούμε κάποιον:

- Παππού, κύριε....

✓ Η γενική & η κλητική των ονομάτων - Ο πληθυντικός των ονομάτων

Αρσενικά ονόματα

	-ης				-ας			-ος		
Ονομ.	ο μαθητής	ο εργάτης	ο Μιχάλης		ο πατέρας	ο πίνακας		ο ουρανός	ο δρόμος	ο άνθρωπος
Γεν.	του μαθητή	του εργάτη	του Μιχάλη		του πατέρα	του πίνακα		του ουρανού	του δρόμου	του ανθρώπου
Αιτ.	το μαθητή	τον εργάτη	το Μιχάλη		τον πατέρα	το πίνακα		τον ουρανό	το δρόμο	τον άνθρωπο
Κλητ.	- μαθητή	- εργάτη	- Μιχάλη		- πατέρα	- πίνακα		- ουρανέ *	- δρόμε	- άνθρωπε

Ονομ.	οι μαθητές	οι εργάτες	-		οι πατέρες	οι πίνακες		οι ουρανοί	οι δρόμοι	οι άνθρωποι
Γεν.	των μαθητών	των εργατών	-		των πατέρων	των πινάκων		των ουρανών	των δρόμων	των ανθρώπων
Αιτιατ.	τους μαθητές	τους εργάτες	-		τους πατέρες	τους πίνακες		τους ουραμούς	τους δρόμους	τους ανθρώπους
Κλητ.	- μαθητές	- εργάτες	-		- πατέρες	- πίνακες		- ουρανοί	- δρόμοι	- άνθρωποι

* Τα αρσενικά ονόματα σε -ος σχηματίζουν την κλητική σε -ε. Εξαιρούνται τα παροξύτονα βαφτιστικά ονόματα. Π.χ. ο Γιώργος - Γιώργο, ο Πέτρος - Πέτρο. Αλλά: ο Αλέξανδρος - Αλέξανδρε, ο Απόστολος - Απόστολε.

Θηλυκά ονόματα

	-η			-α			-ος	
Ον.	η εκδρομή	η τέχνη	η Ελένη	η δουλειά	η γλώσσα	η θάλασσα	η οδός	η λεωφόρος
Γεν.	της εκδρομής	της τέχνης	της Ελένης	της δουλειάς	της γλώσσας	της θάλασσας	της οδού	της λεωφόρου
Αιτ.	την εκδρομή	τη τέχνη	την Ελένη	τη δουλειά	την γλώσσα	τη θάλασσα	την οδό	τη λεωφόρο
Κλητ.	- εκδρομή	- τέχνη	- Ελένη	- δουλειά	- γλώσσα	- θάλασσα	- οδό	τη λεωφόρε

Ον.	οι εκδρομές	οι τέχνες	-	οι δουλειές	οι γλώσσες	οι θάλασσες	οι οδοί	οι λεωφόροι
Γεν.	των εκδρομών	των τεχνών	-	των δουλειών	των γλωσσών	των θαλασσών	των οδών	των λεωφόρων
Αιτ.	τις εκδρομές	τις τέχνες	-	τις δουλειές	τις γλώσσες	τις θάλασσες	τις οδούς	τις λεωφόρους
Κλητ.	- εκδρομές	- τέχνες	-	- δουλειές	- γλώσσες	- θάλασσες	- οδοί	- λεωφόροι

Ουδέτερα ονόματα

	-ι		-μα		-ο			-ος
Ον.	το παιδί	το αγόρι	το γράμμα	το μάθημα	το βουνό	το σχολείο	το πρόσωπο	το δάσος
Γεν.	του παιδιού	του αγοριού	του γράμματος	του μαθήματος	του βουνού	του σχολείου	του προσώπου	του δάσους
Αιτ.	το παιδί	το αγόρι	το γράμμα	το μάθημα	το βουνό	το σχολείο	το πρόσωπο	το δάσος
Κλητ.	- παιδί	- αγόρι	- γράμμα	- μάθημα	- βουνό	- σχολείο	- πρόσωπο	- δάσος

Ον.	τα παιδιά	τα αγόρια	τα γράμματα	τα μαθήματα	τα βουνά	τα σχολεία	τα πρόσωπα	τα δάση
Γεν.	των παιδιών	των αγοριών	το γραμμάτων	των μαθημάτων	των βουνών	των σχολείων	των προσώπων	των δασών
Αιτ.	τα παιδιά	τα αγόρια	τα γράμματα	τα μαθήματα	τα βουνά	τα σχολεία	τα πρόσωπα	τα δάση
Κλητ.	- παιδιά	- αγόρια	- γράμματα	- μαθήματα	- βουνά	- σχολεία	- πρόσωπα	- δάση

Τα πολυσύλλαβα ουδέτερα ονόματα και τα δάνεια κρατούν τον τόνο τους σταθερό. Π.χ. το ποδήλατο, του ποδηλάτου – το περίπτερο, του περίπτερου.

ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ (β)

Αρσενικ

ά ονόματα

Θηλυκά ονόματα

	-άς -άδες	-ους -ουδες	-ες -έδες	-ά -άδες	-ση, -ξη, -ψη -σεις, -ξεις, -ψεις	
Ον.	ο μπαμπάς	ο παππούς	ο καφές	η μαμά	η τάξη	η έκθεση
Γεν.	του μπαμπά	του παππού	του καφέ	της μαμάς	της τάξης	της έκθεσης
Αιτ.	τον μπαμπά	τον παππού	τον καφέ	τη μαμά	την τάξη	την έκθεση
Κλητ.	- μπαμπά	- παππού	- καφέ	- μαμά	- τάξη	- έκθεση

Ον.	οι μπαμπάδες	οι παππούδες	οι καφές	οι μαμάδες	οι τάξεις	οι εκθέσεις
Γεν.	των μπαμπάδων	των παππούδων	των καφέδων	των μαμάδων	των τάξεων	των εκθέσεων
Αιτ.	τους μπαμπάδες	τους παππούδες	τους καφές	τις μαμάδες	τις τάξεις	τις εκθέσεις
Κλητ.	- μπαμπάδες	- παππούδες	- καφές	- μαμάδες	- τάξεις	- εκθέσεις

Τα θηλυκά ονόματα σε -ση, -ξη, -ψη κλίνονται όπως η τάξη / η έκθεση εκτός από το όνομα η βρύση (οι βρύσες).

Οι λέξεις η πόλη και η δύναμη παρόλο που δε λήγουν σε -ση, -ξη, -ψη, ακολουθούν την παραπάνω κλίση.

[Η πόλη όπως η τάξη & η δύναμη όπως η έκθεση.]

Ουδέτερα ονόματα

	Ενικός Πληθυντικός		Ενικός Πληθυντικός		Ενικός Πληθυντικός	
Ον.	το κρέας	τα κρέατα	τα γάλα	τα γάλατα	το φως	τα φώτα
Γεν.	του κρέατος	των κρεάτων	του γάλακτος	των γαλάτων	του φωτός	των φώτων
Αιτ.	το κρέας	τα κρέατα	το γάλα	τα γάλατα	το φως	τα φώτα
Κλ.	- κρέας	- κρέατα	- γάλα	- γάλατα	- φως	- φώτα

- ✓ Ορισμένα ονόματα ξένης προέλευσης δεν κλίνονται. Τα ονόματα αυτά είναι νεότερα δάνεια. Π.χ.: το **στυλό** - του **στυλό**. Επίσης: το **σπορ**, το **τοστ**, το **ροκ**, το **μείλ**, το **προφίλ**, το **ραντεβού**, το **σούπερ μάρκετ**, το **τένις**, το **σκι** κ.λπ.

Τα παλαιότερα δάνεια μέχρι και τον 19^ο αιώνα ως επί το πλείστον κλίνονται. Π.χ.: το **παλτό** – του **παλτού** κ.λπ.

- ✓ Τα ονόματα των οδών, λεωφόρων, πλατειών είναι πάντα στη γενική χωρίς άρθρο. Π.χ.: η οδός **Νίκης** (η **Νίκη**), η **Λεωφόρος Αλεξάνδρας** (η **Αλεξάνδρα**), η **πλατεία Σπάρτης** (η **Σπάρτη**).

ΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

-ος -η -ο				-ος -α -ο			-ος -ιά -ό		
									
Ον.	ο μικρός	η μικρή	το μικρό	ο ωραίος	η ωραία	τα ωραία	ο κακός	η κακιά	το κακό
Γεν.	του μικρού	της μικρής	του μικρού	του ωραίου	της ωραίας	του ωραίου	του κακού	της κακιάς	του κακού
Αιτ.	το(ν) μικρό	τη μικρή	το μικρό	τον ωραίο	την ωραία	το ωραίο	τον κακό	τη κακιά	το κακό
Κλ.	- μικρέ	- μικρή	- μικρό	- ωραίε	- ωραία	- ωραίο	- κακέ	- κακιά	- κακό
Ον.	οι μικροί	οι μικρές	τα μικρά	οι ωραίοι	οι ωραίες	τα ωραία	οι κακοί	οι κακές	τα κακά
Γεν.	των μικρών	των μικρών	των μικρών	των ωραίων	των ωραίων	των ωραίων	των κακών	των κακών	των κακών
Αιτ.	τους μικρούς	τις μικρές	τα μικρά	τους ωραίους	τις ωραίες	τα ωραία	τους κακούς	τις κακές	τα κακά
Κλ..	- μικροί	- μικρές	- μικρά	- ωραίοι	- ωραίες	- ωραία	- κακοί	- κακές	- κακά

Τα επίθετα που τελειώνουν στο αρσενικό σε -κός, -θός και -χός κλίνονται όπως το κακός. Π.χ.: κακός - κακιά/κακή – κακό, μαλακός - μαλακιά/μαλακή - μαλακό, ξανθός - ξανθιά/ξανθή - ξανθό, γλυκός - γλυκιά - γλυκό, φτωχός - φτωχιά/φτωχή - φτωχό. Επίσης και το παροξύτονο φρέσκος - φρέσκια - φρέσκο.

✓ Συμφωνία επιθέτου & ονόματος

Τα επίθετα συμφωνούν κατά το γένος, τον αριθμό και την πτώση του ονόματος που προσδιορίζουν.

Το επίθετο και το όνομα που αυτό προσδιορίζει έχουν τις ίδιες καταλήξεις, αν ανήκουν στο ίδιο κλιτικό σύστημα ή διαφορετικές, όταν το καθένα ανήκει σε διαφορετικό σύστημα.

	Επίθετα και ονόματα με την ίδια κατάληξη			Επίθετα και ονόματα με διαφορετική κατάληξη		
						
Ον.	ο ωραί ^{ος} ποταμ ^{ός}	η μικρ ^ή λίμν ^η	το ωραί ^ο χωρι ^ό	ο καλ ^{ός} μαθητ ^{ής}	η καλ ^ή μητέρ ^α	το καλ ^ό παιδ ^ί
Γεν.	του ωραί ^{ου} ποταμ ^{ού}	της μικρ ^{ής} λίμν ^{ης}	του ωραί ^{ου} χωρι ^{ού}	το καλ ^{ού} μαθητ ^ή	τη καλ ^{ής} μητέρ ^{ας}	του καλ ^{ού} παιδι ^{ού}
Αιτ.	τον ωραί ^ο ποταμ ^ό	τη μικρ ^ή λίμν ^η	το ωραί ^ο χωρι ^ό	τον καλ ^ό μαθητ ^ή	την καλ ^ή μητέρ ^α	το καλ ^ό παιδ ^ί
Κλ.	- ωραί ^ε ποταμ ^έ	- μικρ ^ή λίμν ^η	- ωραί ^ο χωρι ^ό	- καλ ^έ μαθητ ^ή	- καλ ^ή μητέρ ^α	- καλ ^ό παιδ ^ί

✓ Το επίθετο πολύς - πολλή - πολύ

	Ενικός			Πληθυντικός		
						
Ον.	ο πολ ^{ύς}	η πολλ ^ή	το πολ ^ύ	οι πολλ ^{οί}	οι πολλ ^{ές}	τα πολλ ^ά
Γεν.	του πολ ^ύ	της πολλ ^{ής}	του πολ ^ύ	των πολλ ^{ών}	των πολλ ^{ών}	των πολλ ^{ών}
Αιτ.	τον πολ ^ύ	την πολλ ^ή	το πολ ^ύ	τους πολλ ^{ούς}	τις πολλ ^{ές}	τα πολλ ^ά
Κλ.	- πολ ^ύ	- πολλ ^ή	- πολ ^ύ	- πολλ ^{οί}	- πολλ ^{ές}	- πολλ ^ά

Όταν το **πολύ** συνοδεύει επιρρήματα, επίθετα ή ρήματα, είναι επιρρημα.

[Π.χ.: **Πολύ** μεγάλη γιορτή! Ευχαριστώ **πολύ**. Μιλώ **πολύ** καλά ελληνικά. Μου αρέσει **πολύ** το κοτόπουλο.]

Όταν το **πολύ** συνοδεύει ουσιαστικά, είναι επίθετο. Π.χ.: [Θέλω **πολύ** τυρί. Κάνει **πολύ** κρύο].

Προσοχή! Μη συγχέετε το επιρρημα **πολύ** με το θηλυκό επίθετο **πολλή** και το αρσενικό επίθετο στον πληθυντικό. [Π.χ. **Πολύ** μεγάλη γιορτή! Κάνει **πολλή** ζέστη. **Πολλοί** άνθρωποι προτιμούν το καλοκαίρι.]

✓ Τα περιφραστικά παραθετικά των επιθέτων

Θετικός βαθμός	Συγκριτικός βαθμός	Υπερθετικός βαθμός
μεγάλος-η-ο	πιο μεγάλος-η-ο από τον / την / το...	ο πιο μεγάλος στον / στην / στο η πιο μεγάλη του / της / του... το πιο μεγάλο
Ο κήπος μου είναι μεγάλος . Η τσάντα μου είναι μοντέρνα . Αυτό το παπούτσι είναι άνετο .	Ο κήπος μου είναι πιο μεγάλος από τον κήπο σου. Η μπλε τσάντα είναι πιο μοντέρνα από τη μαύρη. Αυτό τα παπούτσι είναι πιο άνετο από το άλλο.	Αυτό το σπίτι είναι το πιο μεγάλο. Αυτό το σπίτι είναι το πιο μεγάλο στο χωριό. Αυτό το σπίτι είναι το πιο μεγάλο του χωριού.

ΟΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

	Ονομαστική	Γενική		Αιτιατική	
		Δυνατοί*	Αδύνατοι	Δυνατοί*	Αδύνατοι
ΕΝΙΚΟΣ	εγώ	εμένα	μου	εμένα	με
	εσύ	εσένα	σου	εσένα	σε
	αυτός	αυτού	του	αυτόν	τον
	αυτή	αυτής	της	αυτή(ν)	τη(ν)
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ	αυτό	αυτού	του	αυτό	το
	εμείς	εμάς	μας	εμάς	μας
	εσείς	εσάς	σας	εσάς	σας
	αυτοί	αυτών	τους	αυτούς	τους
	αυτές		τους	αυτές	τις
	αυτά		τους	αυτά	τα

* Οι δυνατοί τύποι χρησιμοποιούνται για έμφαση και για αντίθεση.

Π.χ.: **Εσένα, σε** γνωρίζει όλος ο κόσμος. **Εσένα, σου** αρέσει το θέατρο. **Εμένα, όχι. Αυτόν, τον** γνωρίζω. **Αυτή, δεν τη** γνωρίζω καθόλου. **Αυτής, δεν της** πάει καθόλου αυτή η φούστα. **Εμένα, μου** αρέσει η φέτα, **εσένα, σου** αρέσει; Μιλάω **σ' εσένα / σε σένα**.

Ας θυμηθούμε: **Εμένα, με** λένε Μαρία.

✓ Οι κτητικές αντωνυμίες

Ένα κτήμα	Ένας κτήτορας		Ένα κτήμα	Πολλοί κτήτορες	
ο φίλος η φίλη το σπίτι Πολλά κτήματα οι φίλοι οι φίλες τα σπίτια	μου		ο φίλος η φίλη το σπίτι Πολλά κτήματα οι φίλοι οι φίλες τα σπίτια	μας	
	σου			σας	
	του της του	 		τους	

✓ Οι ερωτηματικές αντωνυμίες

	ποιος; ποια; ποιο;						πόσος; πόση; πόσο;					
	Ενικός			Πληθυντικός			Ενικός			Πληθυντικός		
Ον.	ποιος	ποια	ποιο	ποιοι	ποιες	ποια	πόσος	πόση	πόσο	πόσοι	πόσες	πόσα
Γεν.	ποιου	ποιας	ποιου	ποιων	ποιων	ποιων	πόσου	πόσης	πόσου	πόσων	πόσων	πόσων
Αιτ.	ποιανού ποιο(ν)	ποιανής ποια	ποιανού ποιο	ποιοι ποιανών	ποιανών V ποιες	ποιανών ποια	πόσο(ν)	πόση (ν)	πόσο	πόσοι	πόσες	πόσα

✓ Αόριστες αντωνυμίες

	κανένας – καμιά - κανένα			Οι αόριστες άκλιτες αντωνυμίες κάτι & τίποτε / τίποτα		
Ον.	κανένας/κανείς	καμιά / καμιά	κανένα	- Θέλεις κάτι ; Θέλεις	- Θέλεις κάτι άλλο ;	- Τι θα κάνεις
Γεν.	κανενός	καμιάς	κανενός	τίποτε ;	Θέλεις τίποτε άλλο ;	σήμερα;
Αιτ.	κανένα(ν)	καμίας καμιά / καμιά	κανένα	- Όχι, δε θέλω τίποτε .	- Όχι, δε θέλω τίποτε άλλο .	- Τίποτα .

Προσέξτε τη διαφορετική σημασία των αντωνυμιών.

Η αντωνυμία **κανένας/κανείς** και οι άκλιτες αντωνυμίες **κάτι & τίποτε / τίποτα** έχουν διαφορετική σημασία όταν βρίσκονται σε αρνητική πρόταση ή σε ερωτηματική.

Π.χ.: - Θα πάει **κανένας/κανείς** στην εκδρομή; - Όχι, δε θα πάει **κανένας/κανείς**. -Θέλεις **τίποτα** (=κάτι);
- Όχι, δε θέλω **τίποτα**.

Ο τύπος **κανείς** χρησιμοποιείται μόνο για πρόσωπα. - Π.χ.: - Είναι **κανείς/κανένας** εδώ; - Όχι, δεν είναι **κανείς / κανένας**. - Υπάρχει **κανείς** / **κανένας** χάρτης μέσα σ' αυτό το βιβλίο; - Όχι, δεν υπάρχει **κανείς / κανένας**.

	όλος – όλη - όλο						άλλος – άλλη - άλλο					
	Ενικός			Πληθυντικός			Ενικός			Πληθυντικός		
Ον.	όλος	όλη	όλο	όλοι	όλες	όλα	άλλος	άλλη	άλλο	άλλοι	άλλες	άλλα
Γεν.	όλου	όλης	όλου	όλων	όλων	όλων	άλλου	άλλης	άλλου	άλλων	άλλων	άλλων
Αιτ.	όλο	όλη	όλο	όλους	όλες	όλα	άλλο(ν)	άλλη(ν)	άλλο	άλλοι	άλλες	άλλα

Όταν η αντωνυμία **όλος-η-ο** χρησιμοποιείται ως επίθετο και επομένως ακολουθείται από όνομα, τότε η θέση του άρθρου είναι ανάμεσά στο επίθετο και στο ουσιαστικό.

Π.χ.: **Όλος ο** κόσμος είναι εδώ σήμερα. **ΑΛΛΑ**: Είμαστε **όλοι** εδώ.

Η αντωνυμία **άλλος** έχει και χρήση επιθέτου. Π.χ.: Πού είναι ο **άλλος φούρνος**; Τι θα κάνεις την **άλλη Κυριακή**;

ΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

✓ Η οριστική του ενεστώτα

Τα ρήματα Β' συζυγίας Β' τάξη	Τα ρήματα πάω, λέω, τρώω & ακούω				Τα μεσοπαθητικά ρήματα
καλώ	πάω	λέω	τρώω	ακούω	βρίσκομαι
καλείς	πας	λες	τρως	ακούς	βρίσκεσαι
καλεί	πάει	λέει	τρώει	ακούει	βρίσκεται
καλούμε	πάμε	λέμε	τρώμε	ακούμε	βρισκόμαστε
καλείτε	πάτε	λέτε	τρώτε	ακούτε	βρίσκεστε
καλούν(ε)	πάνε	λένε	τρώνε	ακούνε	& βρισκόσαστε βρίσκονται

Όπως το καλώ: προσκαλώ, ευχαριστώ, παρακαλώ, αργώ. Όπως το βρίσκομαι: έρχομαι, λέγομαι, χρειάζομαι.

✓ Η υποτακτική του ενεστώτα

αρχίζω	να μαγειρεύω	μου αρέσει να μαγειρεύω
αρχίζεις	να μαγειρεύεις	σου αρέσει να μαγειρεύεις
αρχίζει	να μαγειρεύει	του/της/του αρέσει να μαγειρεύει
αρχίζουμε	να μαγειρεύουμε	μας αρέσει να μαγειρεύουμε
αρχίζετε	να μαγειρεύετε	σας αρέσει να μαγειρεύετε
αρχίζουν	να μαγειρεύουν(ε)	τους αρέσει να μαγειρεύουν(ε)

Η υποτακτική ενεστώτα δείχνει ότι η ρηματική ενέργεια δεν είναι τελειωμένη.

Με τα ρήματα **αρχίζω, μαθαίνω & συνεχίζω** (3.18) και την έκφραση **μου αρέσει** χρησιμοποιούμε πάντα υποτακτική ενεστώτα (ή υποτακτική ατελούς ποιού ενεργείας).

Τα ίδια αυτά ρήματα δείχνουν ότι η ρηματική ενέργεια δεν είναι τελειωμένη.

✓ Οι εκφράσεις με λένε & μου αρέσει, μου κάνει, μου πάει, μου είναι.

Η έκφραση με λένε		Η έκφραση μου αρέσει + ονομαστική			
με λένε	+ αιτιατική	μου αρέσει	ο... η... το...	μου	αρέσουν
σε λένε		σου αρέσει		σου	αρέσουν
τον		του		του	
τη(ν)λένε		της αρέσει		της	αρέσουν οι... οι... τα...
το		του		του	
μας λένε		μας αρέσει		μας	αρέσουν
σας λένε		σας αρέσει		σας	αρέσουν
τους		τους αρέσει		τους	αρέσουν
τις λένε					
τα					

Με λένε Γιώργο (ο Γιώργος)	Μου αρέσει ο χορός	Μου αρέσουν οι ελληνικοί χοροί
Με λένε Μιχάλη (ο Μιχάλης)	η μουσική	οι μπανάνες
Με λένε Αντρέα (ο Αντρέας)	το θέατρο	τα φρέσκα φρούτα

Όπως **μου αρέσει / αρέσουν: μου πάει / πάνε, μου κάνει / κάνουν, μου είναι / είναι**

Π.χ. Δε μου κάνει αυτό **το** πουκάμισο. - Σου **κάνουν** αυτά **τα** παπούτσια; - Όχι, **μου είναι** μικρά. - **Σας πάει** καλά αυτό το σακάκι; - Ναι, **μου πάει** πολύ καλά.

✓ Τα τριτοπρόσωπα ρήματα **υπάρχει & έχει**

υπάρχει + ονομαστική	έχει + αιτιατική
Πού υπάρχει φούρνος στη γειτονιά σας; Υπάρχει κανένας φούρνος εδώ κοντά;	Πού έχει φαρμακείο; Έχει κανένα φούρνο στη γειτονιά;

✓ **Μεταβατικά ρήματα**

Στην ελληνική γλώσσα το αντικείμενο του ρήματος είναι στην αιτιατική

αγαπώ	διαλέγω	λατρεύω	πίνω
αγοράζω	διδάσκω	μαγειρεύω	πληρώνω
ακούω	ετοιμάζω	μελετάω (-ώ)	πουλάω
βλέπω	ευχαριστώ	ξέρω	προσκαλώ
βρίσκω	έχω	παίζω	τελειώνω
γνωρίζω	ζυγίζω	παίρνω	τρώω
γράφω	θέλω	παρακαλώ	φέρνω
διαβάζω	καταλαβαίνω	περιμένω	ψάχνω

Π.Χ.: Αγαπώ **τους φίλους μου**. Λατρεύω **τη ροκ μουσική**. Μαγειρεύω **ελληνικά φαγητά**.

Βλέπω **ξένες ταινίες**. Παίζω **σκάκι**. Διδάσκω **την ελληνική γλώσσα**. Ετοιμάζω **μια σαλάτα**.

Δε γνωρίζω **αυτόν τον κύριο**.

ΤΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

Τοπικά	μέσα, κοντά, πίσω, έξω, κάτω, μακριά, δεξιά, αριστερά, γύρω μπροστά/εμπρός, απέναντι, επάνω, δίπλα, κάπου, ανάμεσα.
Χρονικά	ήδη, νωρίς, πρώτα, αμέσως, συνέχεια/συνεχώς, πάντα, ποτέ, περίπου, μεθαύριο.
Τροπικά	τσάμπα, ευχαρίστως, οικογενειακώς, όπως, ίσως, επίσης, κυρίως, αλήθεια, σοβαρά,
Ποσοτικά	τουλάχιστον, πια.
Βεβαιωτικά	ναι, μάλιστα, βεβαίως/βέβαια.
Αρνητικά	δεν, όχι
Δισταχτικά	αλήθεια; σοβαρά; μήπως;

✓ **Επιρρήματα με χρήση επιθέτου**

		
ο επάνω όροφος ο εμπρός κήπος ο κάτω όροφος ο πίσω κήπος	η επάνω πόρτα η εμπρός είσοδος η κάτω πόρτα η πίσω βεράντα	το επάνω διαμέρισμα το εμπρός δωμάτιο το κάτω διαμέρισμα το πίσω παράθυρο

ΤΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

✓ Τα τρία γένη των απόλυτων αριθμητικών 1, 3, 4

	1				3				4		
											
Ον.	ένας	μία	ένα		τρεις	τρεις	τρία		τέσσερις	τέσσερις	τέσσερα
Γεν.	ενός	μίας	ενός		τριών	τριών	τριών		τεσσάρων	τεσσάρων	τεσσάρων
Αιτ.	ένα(ν)	μία	ένα		τρεις	τρεις	τρία		τέσσερις	τέσσερις	τέσσερα
Κλ.	-	-	-		τρεις	τρεις	τρία		τέσσερις	τέσσερις	τέσσερα

✓ Τα τρία γένη των απόλυτων αριθμητικών 200 - 1000

						
Ον.	διακόσιοι	χίλιοι	διακόσιες	χίλιες	διακόσια	χίλια
Γεν.	διακοσίων	χιλίων	διακοσίων ¹	χιλίων	διακοσίων ¹	χιλίων
Αιτ.	διακόσιους	χίλιους	διακόσιες	χίλιες	διακόσια	χίλια
Κλ.	διακόσιοι	χίλιοι	διακόσιες	χίλιες	διακόσια	χίλια

Τα αριθμητικά **1, 3, 4** και τα σύνθετα σε **1, 3, 4** κλίνονται. Επίσης κλίνονται οι εκατοντάδες και οι χιλιάδες. Π.χ.: **Δεκατρείς** άντρες, **είκοσι τέσσερις** γυναίκες. **Δεκατέσσερα** παιδιά. Έχω **διακόσιους** φίλους στο Face book.

Τα υπόλοιπα απόλυτα αριθμητικά (έως και το 199) είναι άκλιτα. Π.χ.: **Δύο** άντρες, **πέντε** γυναίκες, **εφτά** παιδιά, **εξήντα πέντε** φίλοι.

✓ Τα απόλυτα αριθμητικά 100 – 2.000.000

100 εκατό	2000 δύο χιλιάδες
101 εκατό ένα	2001 δύο χιλιάδες ένα
102 εκατό δύο...	100.000 εκατό χιλιάδες
200 διακόσια	100.001 εκατό χιλιάδες ένα
201 διακόσια ένα	200.000 διακόσιες χιλιάδες
300 τριακόσια	300.000 τριακόσιες χιλιάδες
400 τετρακόσια	400.000 τετρακόσιες χιλιάδες
500 πεντακόσια	500.000 πεντακόσιες χιλιάδες
600 εξακόσια	600.000 εξακόσιες χιλιάδες
700 επ(φ)τακόσια	700.000 επ(φ)τακόσιες χιλιάδες
800 οκτ(χ)ακόσια	800.000 οκ(χ)τακόσιες χιλιάδες
900 εννιακόσια	900.000 εννιακόσιες χιλιάδες
1000 χίλια	1.000.000 ένα εκατομμύριο
1001 χίλια ένα	2.000.000 δύο εκατομμύρια
1101 χίλια εκατό ένα	
1102 χίλια εκατό δύο...	
1999 χίλια εννιακόσια ενενήντα εννέα	

¹ Συχνά η γενική των απόλυτων αριθμητικών επιθέτων τονίζεται στην προπαρρηγόγουσα: των διακοσίων.

ΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

✓ Ο σύνδεσμος ούτε
<u>Δεν τρώω κρέας. Ούτε κι εγώ.</u> Δεν τρώω ούτε κρέας ούτε ψάρι. Δεν είναι ούτε ωραίος ούτε άσχημος. Δεν καταλαβαίνω ούτε αυτόν ούτε εκείνον. Τώρα ούτε σε βλέπω ούτε σε ακούω.

✓ Προτάσεις που εισάγονται με το σύνδεσμο ότι	✓ Προτάσεις που εισάγονται με το σύνδεσμο γιατί
λέω νομίζω πιστεύω ξέρω γνωρίζω βλέπω + ότι...	Γιατί; Γιατί...
<i>Νομίζω ότι αύριο αρχίζουν οι εκπτώσεις.</i>	<i>-Γιατί πας στο σούπερ μάρκετ; -Πάω στο σούπερ μάρκετ, γιατί θέλω τυρί και αβγά.</i>

Η ΕΚΘΛΙΨΗ

Όταν μία λέξη τελειώνει σε φωνήεν και η επόμενη αρχίζει από φωνήεν, συχνά χάνεται το τελικό φωνήεν της προηγούμενης λέξης. Στη θέση του σημειώνεται η απόστροφος(').

Π.χ. Σε αγαπώ - **Σ' αγαπώ**, του ουρανού – **τ' ουρανού**, το όνομα – **τ' όνομα**

Βλέπε Παράρτημα Χ, έκθλιψη.

Τάκης (1925 - 2019)

